

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂSCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Adunarea eparhială.

Intrunirea Sinoadelor Eparhiale a fost în trecut aici, la noi în Ardeal, — chiar dela inaugurarea vieții constituționale bisericești, — prilej de mari sărbători religioase-naționale, atât pentru înalții ierarhi și deputații sinodali, cât și pentru întreg poporul din eparhiile noastre.

Adunați în jurul bisericii mame, reprezentanții cel mai de seamă ai clerului și poporului au fost aleși în diferite corporații bisericești.

Aceste corporații, au devenit totatătea cetăți de veghe pentru neamul nostru, au fost faruri de unde au țâșnit raze cari răspândeau lumina trezirii conștiinței naționale.

În vârtutea acestor motive, principiile Statutului Șagunian, au fost trecute și în noua Lege de Organizare a Bisericii Ortodoxe Române. Opera legislativă a Bisericii noastre se desfășoară și azi în noile împrejurări politice, în aceleaș cadre ca și în trecut. Și acum, an de an, aleșii eparhiilor se întrunesc sub conducerea P. P. S. S. L. Lor Episcopi din România Mare, să discute problemele grele, ce sunt în legătură cu prosperarea și binele bisericii și poporului nostru românesc.

Sub noile împrejurări politice însă, situația Bisericii noastre s'a schimbat.

Dacă în trecut Biserica noastră a fost platformă de rezistență națională, de acum încolo, Biserica ortodoxă are marea și nobila îndatorire de a fi pentru poporul nostru, platformă de rezistență culturală. În cadrele preocupărilor Adunărilor eparhiale, întră alte probleme de ordin mai gingaș.

Educația religioasă la intelectuali și poporul nostru trebuie intensificată. Trebuie să ne organizăm: bărbați, femei, tineri și copii în diferite societăți religioase, ca să trezim pe

fiecare creștin la o viață religioasă conștientă și activă.

Cu deosebire biserica noastră din eparhia Aradului, este amenințată de multe primejdii. Patrimoniul sfânt, de viață sufletească, păstrat de biserica noastră veacuri întregi, este mereu amenințat. Cercări fățișe și tot mai îndrăznețe se fac din toate părțile ca să rupă câte ceva din el.

Dela marile confesiuni neortodoxe, până la cele din urmă secte și rătăcirii religioase, ivite în urma războiului, până la diversele curente sociale extremiste și disolvante, toate asaltează cu înverșunare cetatea sufletului românesc.

Iar opera de caritate creștină, a devenit o necesitate, ca pâinea de toate zilele.

Și tot biserica este izvorul și centrul, unde se armonizează sufletele învolburate de vrăjmașii politice.

Iată numai câteva din problemele grele, ce cad în preocupările adunărilor eparhiale.

Din aceste considerații, deputații Adunării eparhiei noastre au datoria să se însirue sub cutele steagului ridicat de P. S. Sa neobositul nostru Episcop Grigorie, și prin fapte de caritate creștină, prin muncă fără preget și sacrificii creștine, să ducă la izbânda programul de activitate al P. S. Sale Episcopului nostru.

Fiecare deputat al Adunării eparhiale să fie nu numai un străjer neadormit al bisericii străbune ci un misionar care să răspândească adevărul religiei noastre în toate părțile eparhiei noastre.

Să dea bunul Dumnezeu ca să înțeleagă toți filii eparhiei Aradului că, puterea de rezistență și cheazăia dăinuiri noastre ca neam liber pe aceste plaiuri, este numai și numai Biserica ortodoxă română.

Insultele bapțiștilor și nenorocirea dela Costești.

de † GRIGORIE, Episcopul Aradului.

Sinistră a fost noaptea din Vinerea Patimilor în satul Costești. Rugul celor 110 vieți omenești va arde multă vreme în imaginația celor cari au supraviețuit marelui dezastru. Toată țara deplânge pe cei morți în biserica din Costești. În Senatul țării toți reprezentanții confesiunilor și-au spus cuvântul lor fără să aducă vre-o atingere credinței noastre strămoșești.

Era firesc ca nimic omenesc să nu atingă memoria celor răposați în Biserica lui Hristos. Din întâmplarea dela Costești am învățat multe, mai ales în ceea ce privește prevederea și măsurile de apărare față de cazurile de incendiu. Am învățat eroism din purtarea unui țaran ca Nicolae Stan Gherghină, care deși și-a pierdut o față în flăcări, s'a purtat ca un brav, salvând șase persoane dela moartea sigură.

În toată țara s'au făcut parastase pentru sufletele celor răposați în biserica din Costești. În ziua de 4 Mai chiar membrii Inaltei Regențe au participat la parastasul din Costești. Colectele întreprinse în țară pentru zidirea bisericii celei noi, cum și pentru ajutarea celor rămași în viață, — fac dovada că se respectă credința strămoșească și tot ceea ce este împreunat cu dânsa.

Dar nu se putea ca vrăjmașii credinței noastre să stea indiferenți. Bapțiștii unguri dela noi își bat joc în chipul cel mai josnic de credința noastră în legătură cu nenorocirea dela Costești. Revista baptistă maghiară „Szeretet” (Iubirea), care apare în Oradea-Mare, în numărul dela 1 Mai a. c. înregistrând nenorocirea, vorbește de „ceremonia din Vinerea mare”, iar apoi încheie astfel: *Ah, de ar cunoaște oamenii religioasa curată și fără ceremonii a lui Hristos, precum și Evanghelia Lui, în care zice: Duh este Dumnezeu și cei ce se închină Lui, trebuie să i se închine cu duhul și cu adevărul! Atunci toată această nenorocire putea fi evitată, ba ce este și mai mult: sufletele s'ar libera de superstițiile religioase”.*

Astfel se încheie răvașul din revista baptistă. Am citat anume spre a se vedea insultele aduse de bapțiștii credinței noastre.

Nici un apel la ajutorarea celor sinistrați, nici un gest de compătimire. Frați Români! Noi nici odată nu ni-am făurit arme din nenorocirea altora, când cea mai mare biserică baptistă din New-York a ars nu de mult, — noi nu ne-am transformat în monitori pe seama bapțiștilor.

O singură concluzie ajunge să facem aici. Când credința și comorile împreunate cu dânsa vor fi atacate și primejduite, — să știm, că vrăjmașii ei nu ne vor ajuta. Odiñoară s'a sdruncinat credința lui Toma,

dar nu încrederea de sine a lui, ci încrederea lui în tovarășii săi, în Irod, în Israil, în împăratul lui Israil.

Câte clipe de neîncredere avem și noi în viață, — dar să nu mergem până a ne pierde încrederea în noi înși-ne.

Cât de favorabilă e situația noastră și cât de precară a vrăjmașilor noștri! De ce atunci pesimismul?

Leonida cu 300 de soldați a biruit urlașa armată a lui Xerxes. Să fim optimiști în roadele binefăcătoare ale credinții și vom prinde aripi de vultur. Să luptăm cu optimism, căci un mare adevăr cuprinde axioma latină: „Possunt, quia posse videntur”.

8 Mai 1930.

„Universul”

Vizitația canonică în comunele Tauț și Nadăș.

În zilele de 10—11 Maiu a. c., s'a făcut vizitație canonică în comunele: Tauți și Nadăș din județul Arad.

P. S. Sa Părintele Episcop Dr. Grigorie Gh. Comșa, — precum a mărturisit-o, — demult se purta cu gândul de a-și cerceta și filii sufletești din aceste comune, demult avea dorința de a-i vedea față către față. Aceasta dorință a P. S. Sale s'a împlinit în cele mai frumoase zile din an, în zilele de 10 și 11 Maiu.

Plecarea din Arad s'a făcut Sâmbătă (10 Maiu) la orele 3 p. m. Trecând prin comunele: Panatul-Nou, Șiria, Gașa, Mâsca, Măderat, Târnova și Dud, P. S. Sa, dimpreună cu însoțitorii, s'au apropiat de comuna Tauți. La vreo 2 km. de comună, un grup de călăreți în frunte cu notarul și cu primarul comunei au ieșit întru întâmpinarea înaltului oaspe. Notarul A. Bayerlein a rostit cuvinte de bineventare. P. S. Sa l-a răspuns cu mulțumită. În marginea comunei, în jurul porții triumfale, era o mulțime de lume în haină de sărbătoare și cu ochii plini de curiozitate. Locuitorii din Tauț, cari, — dupăcum au spus cei bătrâni, — nu mai văzuseră episcop niciodată în viața lor, au ieșit, cu mic cu mare, ca să-l vadă pe mai marele bisericii lor, care, de vre-o câțiva ani, atât de frumos le vorbește prin cărți pastorale la Crăciun, la Paști și la Rusali. Părinții își ridicau copiii în brațe, desigur cu gândul de a-i face să vadă bine, ca să nu uite nicidecum evenimentul ce se petrece, așa de rar, în comună lor atât de bătrână. Aci l-a bineventat pe P. S. Sa Primarul comunei Cosma Iuon.

La sf-ta biserică, înaintea căreia de asemenea era adunat poporul din cealaltă parte a satului, P. S. Sa a fost întâmpinat de păr. Aurel Borza preotul locului și de păr. Ștefan Lungu, misionar eparhial. În câteva clipe sfânta biserică se umplu de popor. Bapțiștii din Tauț au aflat de bine să participe și ei. Au intrat în biserică și au stat alături de ceilalți frați ai lor, de către cari l-a despărțit vitregia vremurilor

și feluritele uneltiri ale dușmanilor Neamului și ai Bisericii noastre.

S'a oficiat serviciul de seară (sf. Vecernie) în decursul căreia pâr. Borza a raportat înaintea P. Sf. Sale următoarele: Nu am cuvinte destule pentru a da expresiune bucuriei ce stăpânește sufletele locuitorilor din această comună, în ziua de azi, când ni-se dă să vedem în mijlocul nostru pe un urmaș al sf-ților Apostoli, în persoana P. Sf. Voastre. Comuna Tauți există foarte demult, însă nu totdeauna a fost în locul unde este situată azi. Tradiția ce s'a păstrat între locuitorii comunei ne spune că, mai de mult comuna era răsfirată pe văile și colinele dinspre Nadăș. Partea aceea și azi se numește „Satul-Bătrân”.

În locul unde se află azi cimitirul, înainte de 1880 era o bisericuță de lemn. Pe o colină, ce se află drept cu mijlocul satului, mai de mult, a fost o cetate. Ruinele cetății se văd și azi. În fața acelei coline se află un castel vechiu, despre care tradiția spune, că a fost, cândva, claustru de călugărițe. Locuitorii din Tauți, până în 1928, au fost cei mai săraci din jur. În 1928 au obținut fiecare câte 5 jugăre de pământ. În felul acesta situația materială a locuitorilor s'a îmbunătățit întru câtva. În Tauți sunt 2360 de suflete. Bapțiști sunt cam 100, propaganda lor însă nu mai are efect, căci în Tauți bapțișmul și-a pierdut farmecul de noutate. Mulți dintre bapțiști cercetează regulat sf-ta biserică ortodoxă, iar vreo 6 s'au și botezat. Viața religioasă-morală a locuitorilor din Tauți, în general, e mulțumitoare. Nu putem însă spune, că nu am avea și scăderi. Biserica s'a edificat în 1881. S'a reparat în 1923. În 1928 am înființat fondul milelor, Soc. Sf. Gheorghe și o bancă populară. Vă mulțumesc P. Sf. Părinte pentru osteneală, atât în numele meu cât și în numele poporului din Tauți, și rugăm pe Dumnezeu să Vă țină la mulți fericiți ani.

După acest raport a urmat *predica P. Sf. Sale Părintelui Episcop* cu tema: Cum să întrebuițăm timpul ce ni-l dă Dumnezeu? Cu dovezi din Sf. Scriptură și rațiune P. Sf. Sa a arătat, în așa fel ca să înțeleagă toți, că timpul nu ne este dat de Dumnezeu ca să-l petrecem săvârșind păcate, ci ca să-l întrebuițăm în scopul mântuirii sufletului nostru, știind că pentru fiecare din noi va bate odată un clopot, care va anunța sfârșitul vieții noastre pământești. P. Sf. Sa a vorbit, aproape o oră întreagă, fiind ascultat de mulțimea poporului cu dragoste și cu atențiune deosebită. Mulțimea exemplelor luate din istorie, dar îndeosebi din viața de toate zilele, au făcut ca expunerea să fie cât se poate de clară și înțeleasă cu ușurință de către toți cei de față. După terminarea lucrărilor din sf-ta biserică li s'a distribuit credincioșilor o mulțime de broșuri din Bibl. creșt. ort. P. Sf. Sa, trecând prin comună, a stat de vorbă și cu vreo câțiva bapțiști. Convorbirea a avut loc înaintea Primăriei, fiind de față și o mulțime de ortodocși. Pre-

dicatorul bapțiștilor cu numele Berariu Nicolae s'a purtat destul de cuvîncios în tot timpul conversației, știind că datorința omului cu minte sănătoasă este să-și plece capul în fața adevărului. În schimb însă bapțiștul Covaci Pavel, poate fără să fi voit, a făcut niște declarații din cari toți cei de față au putut constata, că *la bapțiști sentimentul național este scăzut în chip înspăimântător.*

P. Sf. Sa a fost găzduit pe pâr. Borza, tot la sfinția Sa a avut loc și cina.

L A N A D Ă Ș.

În ziua următoare, Duminică, la orele 8 dimineața P. Sf. Sa *Părintele Episcop* a plecat spre comuna Nadăș, situată la vreo 6 km. de Tauți. Drumul acesta a fost destul de anevoios din cauza ploilor căzute în zilele anterioare. Aici, de asemenea, un grup de călărași, în frunte cu Dl. notar Györffi și cu primarul comunei, au ieșit întru întâmpinarea P. Sf. Sale. În fața Primăriei erau adunați ceilalți credincioși în număr foarte mare. Corul bisericesc, condus cu multă pricepere de un tiner învățător Iosif Blaj din comună, a cântat, în momentul ivirii P. Sf. Sale, un imn admirabil. Directorul școlar Filipescu din Nadăș, a rostit cuvântul de bun sosît. Peste drum dela Primărie am văzut o casă frumoasă și mare. S'a spus că aceea e casa culturală, care va fi sfințită azi. Solemna serbare culturală a nădășenilor a fost aranjată de dl. avocat Micloși din Arad. La aceasta serbare au venit din Arad mai mulți intelectuali români: D-na și Dl. Vasile Goldiș, fost ministru, Dl. avocat Dr. Iancu, Dl. președ. de Trib. Orezanu, dl. A. Crișan, dir. lic. M. Nicoară, dl. Tămășdan dela Trib., dl. C. Popa consilier cultural, dl. Motorca, etc. Apoi P. C. Mihai Lucața prot. Șirlei cu preoții: A. Borza din Tauți, Brădean din Comlăuș, Stan din Cherechlu, Bursaș din Agriș și Chicin din Galșa. La orele 9 și jum. P. Sf. Sa, încunjurat de preoții prezenți, a început săvârșirea sfintei Liturgii în biserică din Nadăș, care era arhiplină de popor. Răsp. liturgice le-a dat corul bisericesc din comună. P. Sf. Sa a hirotonit întru diacon pe abs. de teol. Grigorie Givulescu, numit administrator la Ohaba lungă. La priceasnă, P. C. Sa Pâr. R. Rațiu din Nadăș a făcut, înaintea P. Sf. Episcop, obicinuita dare de seamă despre starea comunei, sub raportul religios-moral, accentuând că toți greco-catolicii din Nadăș, — mai multe sute de suflete, — au revenit la biserică mamă. E de notat că readucerea nădășenilor la ortodoxie s'a făcut prin munca stăruitoare a P. C. Pâr. R. Rațiu. A urmat predica plină de avânt și de dovezi convingătoare a P. Sf. Sale, tratând despre: Isus Hristos și învățătura Lui, care trebuie să ne fie singura călăuză în viață, dacă dorim să câștigăm fericirea eternă.

După terminarea Sfintei Liturgii a urmat ceremonialul sfințirii casei culturale, ridicată cu cheltulala văd. Elena Grosz. Această casă care a costat mai

multe sute de mil de Lei, a fost pusă de Doamna Grosz sub egida „Astrei“ și predată tuturor locuitorilor din comuna Nadăș, spre a se putea cultiva într'ansa. La ceremonialul sfințirii a luat parte satul întreg. Curtea casei culturale era prea mică pentru a cuprinde atâta lume. Cu aceasta ocaziune au rostit cuvântări: *P. Sf. Sa Părintele Episcop, Dl. V. Goldiș, fost ministru, și dl Micloș adv.* În fiecare vorbire s'a accentuat că, intelectuali din comuna Nadăș au datorința sfântă de a duce viață între zidurile casei culturale, care s'a ridicat pentru un scop atât de sublim. De asemenea s'a accentuat, că fieștecare locuitor din comuna Nadăș are datorința de a căuta mai vărtos calea ce duce spre lumină decât calea ce duce spre întunec. Masa, la care au luat parte o mulțime de persoane, s'a servit în casa și curtea casei culturale. La masă s'au ținut mai multe toast. După masă P. Sf. Sa a făcut vizită la intelectualii din comună: preot, notar și învățători. Duminecă seara la orele 5 p. m. P. Sf. Sa a pleca spre reședință.

Cu ocaziunea acestei vizitațiuni canonice P. Sf. Sa Părintele Episcop a fost însoțit de P. C. Sa M. Păcășan, cons. eparh. P. C. Sa. păr. M. Lucuța, protpp. Șirli, păr. I. Hălmăjan prof., păr. Dr. S. Șiclovan prof. la Academia Teol. și păr. M. Măcinic diac. ceremonial.

Ziua neamului.

10 Mai la Arad.

A sosit și a trecut și în anul acesta. Plăpânde generații ale viitorului, cu obraji împurpurați de emoții sau de tinerete, au defilat în fața autorităților alătura de mândrele regimente a ostașilor cu fețele de bronz și cu mușchii de oțel.

Pe fețele tuturor se vedea încrederea într'un viitor și mândria unui trecut, și unii și alții reprezintă măreția trecutului și garanța viitorului. Ca un torent intermitent se revărsau valurile de tineri și de ostași ca să arate celor neîncredători exemplu de încredere în forțele neamului.

O zi dintr'un an. O zi ce sintetizează toate eforturile de două milenii ale unui popor. O zi ce rezumă toată istoria națiunii românești. E ziua credinței noastre ca neam, e ziua vivacității noastre.

Nici odată un popor n'a fost sortit să-și elupte existența urcând un calvar mai nedrept. Niciodată un popor mai modest, mai drept, mai uman n'a îndurat mai cu resemnare și rezistență loviturile pumnului greu a unei sorți maștere.

Cine ar putea nega că noi n'am avea dreptul să sărbătorim o zi, care simbolizează încheierea unui lung

capitol din istoria scrisă cu sânge ori cu lacrimi, a acestui neam, chiar dela începuturile sale?

*

Pânza trecutului nostru adesea a fost răzbită de firele aurii a unei credințe ce se realiza încetul cu încetul. Și aceste fire au fost, doar, un mic dar din marea comoară ce mai zace încă și azi ascunsă în dedesubturile inexporabile a neamului nostru. Care a fost însă aceea credință? Era credința sfântă într'un viitor mai fericit, mai demn de trecutul glorios al strămoșilor și de locul ce-l ocupam între popoarele lumii. De unde am moștenit-o noi? Cum de a trăit în sufletele noastre atâta vreme? E ușor de arătat.

După un trecut atât de glorios ca a strămoșilor noștri romani, ori în urma bravurei cu care ceilalți. — dacii lui Decebal, — au preferit moartea, în război ori prin otravă, decât jugul unei stăpâniri streine, — cum puteam noi, oare, să nu moștenim virtuțile acestora: dorul de libertate și vitejia în război până la disprețuirea morții? Dacă prin imixtiune coloniștilor romani cu dacii s'a născut un nou popor cu însușiri multiple, mai mult războinice, de violență, de evadare din lanțul stăpânirii, care a fost aceea putere care totuș l'a făcut răbdurlu pe acest popor, l-a dat darul de a ști lupta, par'că după un plan bine chibzuit, ca totuș să lasă din mâinile barbarilor, cari erau mai puternici ca număr și ca brutalitate?

Aci vine răspunsul la ultima întrebare. Nu de mult se ivise creștinismul. Prin misionarii săi ajunsese și pe plajurile noastre. Și tocmai în timpul când ne formam ca nou popor. Brutalitatea nechibzuită a omului războinic a fost contrabalansată de mentalitatea meditativă a spiritului creștin. Și indivizi și popor au acceptat creștinismul cu toate puterile lui, tocmai într'un timp când aveau nevoie de o puternică armă spirituală în fața brutalității fizice a barbarilor năvălitori.

Dacă strămoșii noștri nu și-ar fi însușit, — pe lângă virtuțile moștenite dela popoarele din cari s'au alcătuit, — și virtutea răbdării tuturor suferințelor, poate s'ar fi năpustit în gura morții sigure, ne mai putând răbda sclăvia, iar azi cine știe ce fel de grai s'ar auzi pe plajurile mândrei Românie?

Numai această răbdare inexplicabilă, răsărită din creștinism, unită cu credință într'o reînviere națională, ne-a făurit nouă România mare de azi, visul nostru de vecl.

*

În Arad ziua de 10 Mai a fost sărbătorită cu fastul cuvenit. În revărsatul zorilor 21 lovituri de tun au anunțat populației orașului marea zi de sărbătoare națională.

Pe piața din fața catedralei noastre s'a improvisat un altar, unde P. S. S. Grigorie, înconjurat de cler, a celebrat serviciul divin, în prezența autorităților civile și militare. Răspunsurile liturgice le-a dat corul Academiei teologice.

După terminarea serviciilor divine dela toate bisericile din loc, la ora 11 s'a început defilarea școlilor, instituțiilor și a armatei, în fața autorităților bisericești, civile și militare, cari erau postate pe tribuna ridicată în fața Primăriei.

Defilarea a durat o oră.

După masă la ora 5, în Palatul Cultural s'a ținut o serbare națională aranjată de elevii licențului „Moise Nițoară”, cu următorul program:

1. Imnul regal (cor).
2. Cuvântare ocazională Dl. prof. N. Șoneriu.
3. Zece Mai (cor).
4. Imn închinat M. S. Regelui Mihai decl. de P. Maghiș, cl. II. b.
5. Hora Daciei (cor).
6. „Zece Mai” poes. de Gh. Coșbuc, decl. de Șt. Lele, cl. III. b.
7. a) Cucule cu pene sure . . . (cor).
b) Barcarola de Weber (cor).
8. Alba Iulia poes. de M. Rădulescu decl. de S. Popovici cl. VII.
9. Exerciții gimnastice exec. de cl. III. b.
10. Banul Mărăcine, dans exec. de cl. VI.
11. Marșul tinerimei (cor).

Seara orașul a fost iluminat, iar armata la ora 9 a făcut retragerea cu torțe.

Vlor.

Serata artistică din Radna.

Reunirea femeilor române din Radna și jur sub prezidenția P. O. D-ne ppop Givulescu în seara zilei a doua de sf. Paști ne-a procurat câteva momente de o adevărată relevare sufletească, prin reprezentarea aranjată cu scopul, ca din venitul curat să se ajute copiii săraci și să se înfrumusețeze biserica.

Ne interesează mersul acestei reuniri, fiind la începutul activității sale, apoi pentrucă s'au angajat la muncă doamnele mai în vârstă și cele mai tinere din Radna, ca punând umăr la umăr să facă fapte caritative. Având în vedere scopul și capacitatea doamnelor înrolate, sperăm că începutul atât de bine reușit și cu atâta însuflețire pornit, va continua și va dăinui atâta vreme, până când scopul se va realiza în întregime.

La reușita acestei serate și-a dat concursul și corul mixt din Radna sub conducerea d-lui T. Tripon care începând programul cu strămoșeasca noastră cântare: „Hristos a înviat”, mai apoi încheind cu „Răsunetul dela Crișana” ne-a făcut și de astă dată să vedem în d-lui o pricepere deplină și o sârguință neîntrecută, iar cuv. de deschidere rostit cu multă însuflețire de d-na ing. Dănilă ne-a făcut să înțelegem, că învierea D-lui din acest an a adus înnoire în sufletul femeilor rom. care înnoire se va pune în serviciul celui mai sfânt ideal.

S'a predat apoi piesa „Ură și dragoste” de Tr. S. Magler, în care rolul principal l-a avut dl. adv. Dr. V. Sabău, care înainte cu 20 ani încă pășea pe scenă ca om tânăr, iar azi după atâta experiență și atâtea lovituri ale sorții, ălează cu atâta destoinicie, încât ne face să-i admirăm talentul și râvna de a da exemplu celor tineri, cum au a se folosi de viață, iar Dna Dr. Sabău s'a arătat o bună organizatoare a piesei și a dansurilor naționale, jucate cu sentiment de un frumos mănunchiu de d-șoare.

Vocea admirabilă a d-șoarei Sabina Ruja, precum și rolul primarului I. Draja ne-a tradat un deosebit talent familiarizat cu scena.

S'au achitat bine de rolul lor și celelalte d-șoare și d-ni, dintre cari I. Dabu în rolul vice-primarului ne-a redat starea de asuprire în care se afla poporul nostru în vremile apuse, de cătră cei de altă limbă și credință. Se revoltă v. primarul, dar aceasta este înăbușită de primarul, care intrase cu totul în apele jidanului și avocatului de aceeași seminție. Ruinat materialmente, era să-i fie necinstită de aceste vipere și familia, de nu intervenea preotul în rolul lui V. Anghelina și astfel cinstea familiei și a neamului se salvează, măritându-și fiica după inv. Călin, — care rol l-a susținut Ș. Imbroane, — în loc s'o dea după Olodar, cum intenționase mai înainte tatăl ei.

Nu pot încheia această mică dare de seamă ca să nu amintesc, că d-l ing. N. Dănilă cu vocea-i sonoră, cunoscută, ne-a delectat cu câteva doine, transpunându-ne cu sufletul în viața dela țară, trăită în mijlocul naturii, dând exemplu prin aceasta celor tineri, ca să cultive doina, așezându-o la locul de cinste, unde a fost și trebuie să fie.

De pe fața blândă a P. O. D. ppresbiter Givulescu citeam mulțumirea ce o simte, satisfăcut că l-a succes să întrunească în această reuniune ce are Radna și jurul mai ales.

Laudă tuturor și cu Dzeu înainte, ca să ne vedem cât de curând cu toții la muncă constructivă spre a ne debarasa de stările în cari am fost până aci de câțeva vreme!

Raportor.

Copie.

**Al treilea congres general al
Misionarilor ortodocși din Țară, care va avea loc în
Cernăuți în zilele de 27—30 Septembrie 1930.**

PROGRAMUL LUCRĂRILOR.

Sâmbătă 27 Septembrie: Sosirea în Cernăuți a congresiștilor și găzduirea lor în Internatul Seminarului Clerical.

La orele 7 seara: Sf. priveghere în capela seminarială.

Duminecă 28 Septembrie: orele 9 dimineața: Liturghie arhierescă oficiată în Biserica catedrală de I. P. Sf. Sa Mitropolit Nectarie asistat de congresiști.

Va urma apoi o doxologie cu un cuvânt de binecuvântare rostit de I. P. Sf. Sa.

Corul mitropolitan va executa cântările liturgice și un concert religios.

La orele 12 din zi, Ședința I: Deschiderea Congresului în sala sinodală de către I. P. Sf. Sa Mitropolitul Nectarie al Bucovinei.

Va urma formarea biroului, salutul autorităților locale, expedierea telegramelor de rigoare.

1^{1/2}: Vizitarea reședinței mitropolitane.

2 h: Masa comună în palatul mitropolitan.

4 h: Vecernia în biserica catedrală.

5^{1/2}: Catehizația dominicală cu adulți în aula liceului real.

6^{1/2}: Ședința a II. a) Referatul secției culturale Cernăuți. b) Referatele diferitelor comisii alese de Congresul din Chișinău. c) Proiect de statut pentru congresele misionarilor ortodocși din Țară (Dr. Tarangul).

9^{1/2} h Seara: Cina comună.

Luni 29 Septembrie: orele 7^{1/2} dim.: Sf. Liturghie în capela mitropolitană și predică rostită de predicatorul catedral Olvian Sorocean.

9 h: Ceai comun.

10 h: Ședința III.: Referatul și discuția asupra subiectului: „Organizarea carității creștine în organismul Bisericii ort. rom.”

1 h: Vizitarea facultății teologice și masa comună.

3^{1/2} h p. m.: Vizitarea școlii cantonale, de pictură, a internatului „Mitropolitul Vladimir” și a internatului „Mitropolitul Nectarie”, precum și a fabricii de luminări.

5 h p. m.: Ședința IV. Referatul și discuțiile asupra subiectului: „Valoarea misionară a s. Mărturisiri. Educația poporul pentru primirea deamănă a acestei taine și îndrumări de metodă pentru săvârșirea ei”.

Ședința intimă: Discuții contradictorii între preoții misionari cu subiectul practic: „Sfânta Tradițiune ca izvor al credinței”.

9 h Seara: Cină comună.

Marți 30 Septembrie orele 7 dimineața: Plecarea cu autocamioanele la sfânta mănăstire Putna.

10 h: Parastas la mormântul lui Ștefan cel Mare și conferința ținută de starețul s. mănăstiri, I. P. C. Sa arhimandritul-mitrofor Grigorie Volcinski, care va vorbi despre istoricul și odoarele acestei mănăstiri.

12 h: Curs biblic cu membrii grupării „Oastea Domnului” din județul Rădăuți, demonstrarea misionarismului laic.

1 h: Masă comună.

2 h: pm. Plecarea la Suceava.

5 h: pm. Pelerinaj la s. s. moaște ale s. m. m. Ion cel Nou, acaftist.

6 h: pm. Ceai comun. Inchiderea Congresului.

Venerabilii preoți misionari vor binevoi a înainta Consiliulul eparhial Cernăuți, secția culturală până cel târziu la 31 Iulie 1930 lucrările lor asupra subiectelor 1) „Organizarea carității creștine în organismul Bisericii ort. române”, și 2) „Valoarea misionară a sf. Mărturisiri. Educația poporul pentru primirea deamănă a acestei taine și îndrumări de metodă pentru săvârșirea ei”.

Pentru fiecare subiect I. P. Sf. Sa Mitropolit Nectarie va numi câte un referent care va face un referat general cu recenzia tuturor lucrărilor incuse, ca onoratul Congres să poată câștiga o evidență cât se poate de completă asupra părerilor emise și să poată discuta și hotărî în consecință.

Comisiunile alese de Congresul din Chișinău vor refera în ședința II-a asupra dezideratelor fixate în acel Congres (vezi „Darea de seamă” despre al doilea Congres general al Misionarilor ortodocși din Țară, pag. 16—18).

INFORMAȚIUNI.

Zile de slăvire națională. Trăim zile de sărbătoare, zile de slăvire națională. Toată suflarea românească sărbătorește la zece Mai neatârarea României și liberarea fraților ardeleni, bănățeni, bucovineni, și basarabeni, răzleții și subjugăți, și reîntoarcerea lor la sânul mamei libere

Cei 12 ani dela unirea tuturor Românilor într'o țară mare și puternică au trecut ca 12 zile. Ușor trec anii când e pace și liniște.

Ziua aceasta de slăvire națională mai are încă un înțeles: ne îndeamnă să ieșim dintr'o greșală pe care o facem învrăjbindu-ne între noi pentru politică și alte lucruri străine de interesele țării. Ziua aceasta ne îndeamnă la frăție, la viață luminată prin învățatură de carte, la viață de muncă tăcută și pe întrecute, și la buna înțelegere între frați. Căci prea ne pândesc dușmanii atât la hotare, cât și înlăuntru țării. Prea e mare nevoie de unire. Să ne încărcăm cât mai mult sufletele cu puteri noi.

Românii din afară de hotare ar fi 500.000 în Macedonia; 500.000 peste Nistru în Rusia; 300.000 pe Valea Timocului în Serbia veche; 130.000 în Banatul sârbesc; 200.000 în Bulgaria; 50.000 în Ungaria; 30.000 în Cehoslovacia. Cu Românii din America și alte țări, peste două milioane de Români trăesc în afara granițelor Țării Românești întregite. Ar trebui ca guvernele să se îngrijească de sufletul acestor români năcăjiți.

Orb vreme de 44 ani și-a căpătat vederea. Un muzicant născut orb, din Bruen început să vadă după o operație făcută de medici. 44 de ani (dela naștere) nu a văzut nimic.

O biserică zidită cu vin. Una dintre cele mai frumoase și mai mari biserici ale lumii este biserica sfântului Ștefan din Viena. Piatra fundamentală a acestei biserici a fost așezată la anul 1450. În anul acela vinul era atât de rău, încât oamenii cari au băut din el s'au îmbolnăvit rău. Domnitorul de pe atunci, Frederic IV, a poruncit ca toți locuitorii Austriei să aducă tot vinul lor la Viena, că-i va tăia capul acelula, la care se va afla numai un singur litru de vin. În ziua hotărâtă în piața Vienei se aflau mil de buți de vin. Domnitorul a poruncit ca în loc de apă să se folosească vin la stângerea varului pentru zidirea bisericii. Și astfel biserica sfântului Ștefan din Viena a fost zidită cu vin în loc de apă.

Un mire de 108 ani este Ibrahim Gojan, măcelar, care s'a însurat acum cu o văduvă tânără numai de 30 primăveri. A fost însurat încă odată, din care căsătorie i-au rămas zece copii.

Poftele dela Buda-Pesta. Primul ministru al Ungariei, trufașul Bethlen, a spus acum câteva zile: „Coaroana cea mai potrivită pe mormântul soldatului necunoscut dela Pesta e... cununa Carpaților“.

Câte zile pe an lucrează un om dela sate. După o socoteală făcută în diferite ținuturi ale țării noastre s'a aflat că la sate, din 365 de zile câte are un an, se lucrează numai 120 de zile și iată cum: sătenii noștrii serbează cel puțin 86 de sărbători mai mari, în cari intră și Duminicile, apoi 115 zile de iarnă, când nu se poate lucra la câmp și 44 de zile de ploaie în timpul lucrului. Pentru ca zilele de iarnă și cele de ploaie să poată fi folosite ar trebui ca plugarul nostru să învețe și alte meșteșuguri, cari să-i mărească venitul. Și lucrul acesta nu este așa de greu pentru un plugar luminat și dornic de muncă.

Lăcustele. Par'că ar fi vorba de una din nenorocirile Egiptului din vremea veche. Așa nenorocire peste țara noastră, mai ales din partea Dobrogei-Cadrilater. Intreaga pădure Demicicani de 300 ha. e uscată ca și cum abea ar fi eșită din iarnă. Toate frunzele au fost mâncate de lăcuste, cari acoperă copacii și pământul, par'că ar fi fost un gros strat de viermi ce se mișcă încet, par'că se mișcă pământul. Mil de săteni sapă acum șanțuri pentru prinderea lăcustelor, cari apoi sunt arse.

Jurământul școlilor americane ar trebui introdus și în școlile noastre, atât la sate, cât și la orașe:

„Jur că nu voi strica nici un pom. Jur că nu voi scuipa pe jos. Jur că nu mă voi atinge de nici o clădire pentru a strica ceva. Jur că nu voi arunca nici o coajă de fructe pe uliță sau pe unde umblă lumea. Jur că voi apăra pasă ile. Jur că nu voi face nimănui nici un rău“.

Ba chiar și oamenii mari ar trebui siliți să jure în felul acesta.

Ce se întâmplă într'un cias. Oamenii privesc cu dispreț cele 60 de minute ale unei ore. „Ce se întâmplă într'o oră“?

Iată ce se poate întâmpla într'un cias de vreme:

Se înregistrează, numai în Germania, 180 nașteri, 120 morți, 80 căsătorii, 4 divorțuri și 80 sentințe corecționale. Cele 65 milioane germani consumă într'un cias 1 milion pâini, 800.000 ouă, 115.000 scrumbii și fumează 3.200.000 țigări.

Într'o singură oră, omenirea bea 1.500.000 litri vin și vre-o 29 milioane cafele. Pe tot pământul se consumă într'un cias 22 milioane kg. cartofi și 2 milioane kg. sare.

Proprietatea agricolă din Rusia aflată în mâinile a peste 5 milioane țărani (kulaki) a fost luată de bolșevici și socializată (stăpânită de cârmuire). Orice produs agricol, orice vită, orice sculă, orice imobil, nu mai e a țaranului plugar, ci a cârmuirii. Proprietarul plugar de ieri primește acum o simbrile pentru munca lui, iar obiectele de hrană și îmbrăcăminte se dau cu bon, cu bani, necumpărându-se nimic și de nicăiri.

În unele părți împotrivirea sângeroasă a țaranilor a silit pe bolșevici să mai amâne împlinirea hotărârilor de socializare a proprietății agricole.

O comoară în stomacul unui pește. În insulele Gafopago a fost pescuit un pește mare în stomacul căruia s'a găsit o cutie plină de tot felul de lucruri scumpe: brățare de aur, un lanț de aur, un ceas cu multe diamante și rubine, o medalie de smarald. Se crede, că ar fi a vreunei doamne, care a sărit în apă de pe vre-un vapor ce s'a scufundat. Doamna s'a înecat iar cutia cu obiectele scumpe a fost înghițită de pește.

Fetelor — păziți-vă! Iar părinții să-și păzească fetele, căci cele cari vin la slujbe la orașe, — neșfutoare cum sunt, — ușor ajung în case de rușine.

Zece sfaturi ale unui american. 1. Nu lăsa pe mâine, ce poți face astăzi.

2. Nu pune pe altul să facă, ceea ce poți face tu însuși.

3. Nu-ți cheltuie venitul, înainte de al avea în mână.

4. Nu cumpăra nici odată lucruri ce nu-ți trebuiesc, sub cuvânt că sunt ieftine.

5. Deșertăciunea și mândria ne păgubesc mai mult decât foamea, setea și frigul.

6. Nimic nu se poate căi că a mâncat puțin.

7. Nici un lucru nu e greu, când îl faci cu voie bună.

8. De multe ori ne întristăm închipuindu-ne că niște nenorociri, cari nici nu se pot întâmpla, au să cază pe capul nostru.

9. Nu te apuca de lucru, când știi de la început că vei ajunge la un sfârșit prost.

10. Când ești supărat, nu vorbi mai înainte de a număra până la zece; de ești foarte necăjit, vorbește după ce ai numărat până la o sută.

Din pildele altora. Ce se poate cetti în fiecare biurou din Germania:

1. În cele mai mici fapte, să nu pierzi din vedere interesul patriei și al compatrioților tăi.

2. Când cumperi un produs străin, micșorezi avutul patriei.

3. Să folosești numai lucrători germani.

4. Nu necinsti casa sau atelierul german cu scule străine.

5. Să nu mănânci niciodată carne din străinătate, căci îți vatămă sănătatea.

6. Scrie pe hârtie nemțească, cu pență nemțească; usucă-ți scrisul cu sugativă nemțească.

7. Să nu porți decât pălării și haine nemțești.

8. Să te hrănești cu făină germană, să bei bere nemțească, să mănânci numai fructe germane.

9. Nu vei lua cafea, ciocolată și cacao decât germane.

10. Să nu crezi niciodată ce-ți spun străinii.

Despăgubirile de război dela unguri. După îndelungate tocmiri în sfârșit s'a ajuns la o înțelegere cu Ungaria în chestia despăgubirilor de război. Înțelegerea a fost iscălită de către primul ministru Bethlen din partea Ungariei și de către dl. Titulescu din partea României. Prin aceasta, țara noastră a ajuns la o spori-re a despăgubirilor pe cari va trebui să le primim din partea Ungariei.

BIBLIOGRAFIE.

Fostul profesor la conservatorul din Wiena, Dl Eusebie Mandiceschi, dedică I. P. S. Șale Părintelui Mitropolit al Bucovinei Dr. Nectarie Catlarciuc, următoarele liturghii pentru coruri de bărbați și coruri mixte, apărute în editura Mitropoliei ort. rom. a Bucovinei, Cernăuți și cari se pot procura la Depozitul general; Casa Eparhială a Mitropoliei Bucovinei în Cernăuți.

Nr. I. Liturghia Sf. Ioan gură de Aur, scrisă în gamele bisericesti vechi, pentru cor mixt în 4 și 5 voci, prețul à 65 lei.

Nr. III. Liturghia Sf. Ioan gură de Aur în Fa major (F dur) pentru cor mixt 4 voci à 50 lei.

Nr. VI. Liturghia Sf. Ioan gură de Aur în Si minor (H mol) pentru cor de bărbați în 3 voci à 40 lei.

Nr. VII. Liturghia Sf. Ioan gură de Aur în Mi major (E dur) pentru cor mixt în 4 voci à 52 lei.

Publicație de licitație.

Consiliul parohial ort. rom. din Aradul-Nou publică licitație pentru construirea fațadei bisericii. Planul, devizul și condițiile de licitație se pot vedea la dl Alexandru Rațiu, notarul comunei Aradul-Nou. Ofertele se pot înainta tot d-lui A. Rațiu cel mult până la 1 lună a. c. orele 11 a. m.

Consiliul parohial.

Protopopiat vacant.

Pentru îndeplinirea postului de protopresbiter în tractul vacant Chișineu-Criș se publică concurs cu termen de 30 zile, socotite dela ziua ce urmează după prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala” cu dotațiunea:

I. Dela protopopiat

1. Retribuțiunea lunară de 550 Lei dela Consiliul eparhial.

2. Birul protopopesic dela fiecare preot din tract și anume dela fiecare preot contra-valoră alor 100 Kg. cereale.

3. Diurne pentru vizitarea canonică și revizuirea socoților conf. hotărârei Consiliului Eparhial.

3. Dotațiunea dela stat coform bugetului general al statului.

5. Spesele cancelariei protopopești conform concluzului sinodal No. 62 din 1914.

6. Locuința protopopească cu intravilanul ei.

II. Dela parohia centrală

1. Sesiunea parohială.

2. Intregirea dotației dela stat conform legii în vigoare.

3. Stolele legale.

Toate dările și sarcinile publice după sesiunea parohială le va suporta protopopul.

Reflecții la acest post se avizează, ca în termenul indicat să înainteze subsemnatului Consiliu eparhial recursurile lor instruite cu documentele de calificare, prescise în §-ul 53 din Statutul-Organic și prin concluzul congresului No. 111 din 1888 și anume: să dovedească calificarea cerută reflecțiilor la parohiile de clasa primă, să producă testimoniu de bacalaureat (maturitate) și să dovedească prin atestat, că au implinit cel puțin 5 ani în serviciul bisericesc sau școlar cu succes deplin și că prin zelul, capacitatea și diligența lor s'au distins pe terenul bisericesc și cultural.

Arad, din ședința plenară a Consiliului eparhial ort. român ținută în 8 Maiu 1930.

2-4

Consiliul eparhial ort. rom. din Arad.

Citiți și răspândiți

„Biserica și Școala”

Redactor responsabil: SIMION STANA.